

در خصوص هدف از طراحی سایت سیاست های جمعیتی در معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی ایران گفتگویی با مدیرگروه سلامت ، جمعیت ، خانواده انجام گرفته است.

گزارشات جمعیت شناختی تا چه حد در تصمیم‌گیری‌های کلان در سطوح ملی و بین‌المللی تأثیرگذار هستند ؟

از آنجا که دانش جمعیت‌شناسی، یکی از زیرشاخه‌های علوم اجتماعی است، مانند شاخه‌های دیگر این حوزه، تحت تأثیر عوامل مختلف اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی و بسیاری عوامل دیگر قرار می‌گیرد و در تعامل با تمام عوامل عمل می‌کند. بنابراین نمی‌توانیم جمعیت را به طور مستقل نگاه کنیم و به سایر عوامل توجه نداشته باشیم؛ چراکه مطالعات جمعیت با مطالعات فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و... به نوعی در هم تنیده و پیچیده هستند و بین آنها رابطه دوسویه وجود دارد؛ دلیلش هم این است که موضوع مطالعه، رفتار انسانی است که به طور طبیعی این پیچیدگی را ایجاد می‌کند. در چنین شرایطی، به طور طبیعی مطالعات جمعیت، یکی از مباحث مهمی قلمداد می‌شود که همیشه مورد توجه برنامه‌ریزان و سیاست‌مداران بوده و هرچقدر افرادی که در این حوزه تخصص دارند، بتوانند تحلیل‌های مناسب‌تری ارائه دهند، به برنامه‌ریزان و سیاست‌گزاران، دید عمیق‌تر و روشن‌تری نسبت به آینده خواهد داد که بتوانند مسائل پیش روی جوامع را دقیق‌تر تحلیل کرده و تصمیمات مؤثرتری برای مسائل و پدیده‌های پیش رو ارائه کنند

استاندارد جهانی برای ساختار جمعیتی کشورها وجود دارد؟ مثلاً آیا می‌توانیم بگوییم ساختار جمعیتی ایده‌آل کشورها چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟

تابه حال، یک ساختار ایده‌آل برای این منظور، پیشنهاد نشده است، ولی معمولاً وقتی جمعیت فعال (که در جمعیت‌شناختی به گروه سنی ۱۵-۶۴ اطلاق می‌شود)، حجم نسبتاً بزرگی از کل جمعیت را به خود اختصاص دهد، می‌تواند به صورت بالقوه باعث شکوفایی اقتصادی جوامع شود

اگر دو سوم از کل جمعیت هر کشور در بازه جمعیت فعال قرار گیرند، برای آن کشور حالت ایده‌آل محسوب می‌شود که البته چنین شرایطی خیلی به ندرت و در اثر گذار جمعیتی (انتقال از وضعیتی که میزان مولید و مرگ‌ومیر بالاست، به وضعیتی که میزان مولید و مرگ‌ومیر پایین است) پیش می‌آید و اگر هم اتفاق بیفتد، در صورتی برای آن کشور به عنوان یک فرصت محسوب می‌شود که بسترهای لازم برای بهره‌گیری از آن فراهم باشد و بتوان به خوبی از آن استفاده کرد تا باعث رشد و شکوفایی اقتصادی شود.

آیا کشورهای دیگر نسبت به اصلاح سیاست های جمعیتی اقداماتی انجام داده اند ؟
همه کشورهای جهان که با کاهش نرخ باروری مواجه شدند؛ به سرعت نسبت به اصلاح سیاست های جمعیتی خودشان اقدام کرده اند و الان می‌شود گفت قریب به اتفاق کشورهای اروپایی که کاهش شدید نرخ باروری را حس کرده اند و با خطر سالمندی روبرو هستند؛ سیاست های مشوق افزایش نرخ باروری و افزایش جمعیت را در دستور کارشان قرار دادند و ما هم یکی از آن کشورها هستیم

چه راهکارهایی برای نهادینه شدن سیاست ها و برنامه های جمعیتی در حوزه تحت پوشش وجود دارد؟

پاسخ این پرسش تشکیل کمیته هم‌اندیشی جهت ارائه راهکار برای اجرای بهینه برنامه سیاست های جمعیتی است. با توجه به پیچیدگی و چند بعدی بودن موضوع جمعیت، موفقیت و پایدار بودن برنامه های جمعیتی مستلزم نگاه سیستمی، تعیین اهداف کوتاه مدت و بلند مدت، همکاری و هماهنگی بین بخشی، و ارزیابی و ارزشیابی مستمر برنامه هاست.

هدف از آموزش و اطلاع رسانی سیاست های جمعیتی چیست؟

دکتر فرهاد فیروز بخت ؛ مدیرگروه سلامت ، جمعیت ، خانواده و مدارس دانشگاه علوم پزشکی ایران هدف خود را از طراحی سایت این چنین عنوان کردند مسائل جمعیتی چند بعدی هستند. و مسائل فرهنگی، باورها، نگرش و سبک زندگی، در آنها تأثیر به‌سزایی دارد. پس برای تغییر و اصلاح آن نیاز به آموزش و اطلاع رسانی صحیح است. و همچنین در این راستا انتظار می‌رود اساتید، فریختگان و صاحبان‌اندیشه و قلم جهت پر بار تر شدن مطالب این برنامه با پیشنهادات خود ما را یاری نمایند.

و کلام آخر

با توجه به اینکه سیاست ها و برنامه های جمعیتی در کوتاه مدت به هدف نمی رسند، انعطاف پذیری، بازنگری و تداوم اجرای برنامه ها در موفقیت آنها موثر خواهد بود و فقط با همکاری بین بخشی، تعهد حرفه ای و وفاق ملی توأم با شناخت تحولات جمعیتی و ارائه برنامه های حمایتی پایدار می توان به اهداف سیاست های کلی جمعیت در کشور دست یافت.